

શ્રી ૧૧
વિધવા વિવાહ
અને
કન્યા વિક્રય.

ચોજક તથા પ્રકાશક
ગોપાળજી હરીભાઈ દેશાઈ
વેસ્ત્રમાકર.

કુભારકુકડા મુખ્ય.

આવૃત્તી પહેલી.

પ્રત ૫૦૦૦

શ્રીદાદુસેન ઇસુકઅલીએ ગોતાના ખી શીદવી પ્રીન્ટીંગ
પ્રેસમાં છાપી પ્રસિધ્ધ કાધી છે.

સને ૧૯૧૩.

કીમત રૂ ૦-૦-૬

૧. ઝોપીરાઈટ વિધિમાં વિવાહ અને કન્યા વિક્રય

મમલા ચરણ.

શીવ સ્તુત સમરં ગણપતિ વંદી કરંછું પ્રણામરે
દીન આર્યપર પ્રીતિ કરી પુરો મનોરથ કામરે
સંસાર મુખરે વિચરે હે આર્ય ચાહુ અંતરે
આ લોકને પરલોકમાં આનંદની એ રીતરે
સદગુણના આદી થજો સંદેહમના કર્તા મળી
તમ દેશપર પ્રીતી ધરી આનંદમાં રહેા સા મળી
આસિસ દઉં અંતર થકી આ દેશની ચડતી થજો
ગોપાલજી પ્રભુ શુ' થહે તમ પ્રીત પ્રાણીપર હજો

હુંચ વર્ણના હીંદુઓ કે જને માટે વિધવા વિવાહ અને કન્યા
વિક્રય કરવા ધર્મશાસ્ત્રે મના કરેલ છે તથા પરંપરાથી એ આબ્જતનો
તિરસ્કાર આપણા પુર્વજો કરતા આવેલ છે એવા નીદાપાત્ર રીવાજો
આણુ જમાનામાં બહુ મોટે બ એ દ્રષ્ટિગોચર થાય છે એ બધી અકસોક્ષની
વાત છે.

વિધવા વિવાહનો પ્રચાર વધવા માટે આપણા દેશમાં કેટલાંએક
મંડળ રચપાતાં જાય છે અને તેમાં બહુલા ગણેલા વિભાવત જઈ
પાસ થઈ આવેલા ફેસનેગલ ગ્રહસ્થો ભાગ લઈ એ પ્રચાર આગળ
વધવા પ્રયત્ન કરે છે પરંતુ એ ધર્મનો લોપ થવાના અને આર્ય પ્રજાની
અવિધ્ય પડતીના ચીન્હ છે આપણા ધર્મશાસ્ત્રે વૈધવ્ય ધર્મ નિશ્ચય
કરેલ છે અને તે પ્રમાણે વૈધવ્ય પાળનાર સ્ત્રી આ લોકમાં કુખી થઈ

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૅપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૭૭૦ તારીખ

પુસ્તકનું નામ વિદ્યાવાલિયાર

વિષય ૪ : ૧

(૨)

પરલોકમાં સ્વર્ગનું મુખ જોગવે છે. જ્યારે વૈધવ્યનો ભંગ કરનારા અર્થાત પુર્નજન કરનાર સ્ત્રી આ લોકમાં નાના પ્રકારના દુઃખ જોગવી મળું પછી રૌરવ નકમાં જાય છે. વળી એક રીતે જોતા વિધવા વિવાહ પછી ઉત્પન્ન થએલી પ્રજા વર્ણમંત્ર કર કહેવાય છે. અને વર્ણ-મંત્ર પ્રજાથી આપુ કુલ નર્કમાં જાય છે. આમ શ્રીમદ્ભાગવત ગીતામાં અર્જુને વ્રહ્મણ પરમાત્માને કહેલું છે કારણ કે વર્ણસંકર પ્રજાના પિંડદાન (શ્રાધ્ધ) વગેરે પીત્રુઓને પહોંચતા નથી. માટે કોઈ પણ રીતે આપણું કંઈ જાણીએ પુર્નજન ન થવા જોઈએ. જુઓ. એ 'પાત્રતામાં નિચેની કવીતાથી' પણ જ્ઞાણ આવશે.

સવૈયા.

નષ્ટ સમયમાં શ્રુત મતી થઈ પુર્નજન કરવા માંડે
અત્યાચારનું મુળજ એ તો રૂઢિ રૂપ જનતા ફાડે
વિપરીત બુદ્ધી વિપરીત ઠાળે વિપરીત વાતો સુજ પડી
ધર્મ નિતિના નામ ગયા ને સત્ય સાથ તકરાર નડી
આર્ય વાસીઓ બંધુ માગ અકલ કેમજ સુન્ય થઈ
પસ્તાવો પાછળથી થામે બુદ્ધી શને મલીન થઈ
મોટાઓ ખોટા કહેવાયા અધર્મ માર્ગ તે તો લાવે
અનેકાર પોતાની બેટી બીજાઓને પરણાવે
ધર્મ નિતીથી ભગ્ન થયાં તે ફરી ફરીને શું પલટાય
સમય જુરો આજ આવતા મનજ મારું તો અકલાય
કુલટા નારી મનમાં સમજે આ પતી મુજને નથી મમતો
યાર ફાંકડો સામે આવે જો જો વેગેથી નમતો

(૩)

આના કરતાં અતિ રૂપાળો મન માફ તેમાં લોભાથ
 બાર શો છે આ દુષ્ટ તુરકના ખજર કાઢી જો ભોંકાય
 બાળ રવડતાં મેલી કુછાંદી નારી તો આલી જસે
 પુર્નલગ્નનો ધારો કરતાં દશા દેશ પડતી યારો
 સરળ પંથ છે આના કરતાં બાળ લગ્ન નામજ બાળો
 બધુ વયની બાળકીઓને પરણવાનું તો ટાળે
 હાલકાર દેશે વરતાયો પાપતણી મતી સુજે છે
 પરણેલી શુ' પાછી પરણે શુભજનો મન સુજે છે
 સત્ય કર્મ કરનારા બધુ શુભજનો સુભ કર્તા છે.
 દુષ્ટ કર્મના કરનારા નીચ બાર ન કર્મો ભરતા છે
 આર્યવર્તની સતીઓ શાણી ધર્મ માર્ગ મનમાં રાખે
 નીતિ નિયમના સીરસ્તાથી સ્વર્ગ સુખ પોતે આપે
 પરજન સામી દ્રષ્ટી નહી ને સતીત્વ વૃત્તિ ધારી હતી
 વાક્ય સિધ્ધીની અમીદ્રષ્ટીથી સુદ્ધ રાખતી હતી મતી
 પર પુરુસનો સ્પર્સ થતા તે સ્નાન કરીને પવિત્ર થતી
 ધન્ય ધન્ય તે વિરજાળાઓ બુધ્ધી કલ્પના સુધ્ધ હતી
 તેને જદલે બાળ સમયની કુલટા નાર કુછાંદ કરે
 પુર્નલગ્ન કરવાને માટે હાથ જોડીને કરમર
 કસાપ સમ કર્મો એવા છે ધરતી માત તે શુ' સાંખે
 હીમાચતી એ પુર્નલગ્નના સલા ભરીને શુ' ભાખે
 શુભ ભગનીઓ બોધજ મારો અતર આનંદ ધરજો
 નિતી નીયમના વૃત સાચવી સતીત્વ પથે તો પળજો

(૪)

દાશ મોપાલજી નમ્ર વાણીથી સમય સાધીને સુચવતો
 આર્ય વાસીઓ બંધુ મારા વિનય વાણીથી વીનવતો
 હવે કન્યા વિક્રયના સંબંધમાં જે બોલ લખવાની રજા લઉં છું
 કન્યા વિક્રયનો પ્રચાર આપણી હિંચ ઝાતોમાં એટલો બધો વધવા
 પામ્યો છે કે જેના પરીણામે ખીચારી હજારો બાળકો કળેડાનું મહા
 દુઃખ ભોગવી પાછળથી વિધવા થાય છે પુત્રીને વેચી પૈસા લેવા એ
 મહા પાપ છે એમ આપણું ધર્મશાસ્ત્ર પોકારીને કરે છે.
 જુઓ એ બાબતમાં નીચેનો શ્લોક શું કહે છે.

અરપે નાપિહીં શુલ્કે ન પીતા કન્વા દદાતિય

રૌરવં ઘટ્ઠુ વર્ષોણિ પુરુષં મુત્ર શ્નુ તે

અર્થ—કન્યાનો આપ કન્યા આપવાનો બદલામાં થોડા પણ
 પૈસા દે તો તે ઘણા વર્ષ સુધી રૌરવ નામનું નર્ક ભોગવે છે અને
 નર્કમાં રહ્યો રહ્યો મલ મુત્રનું બક્ષણ કરે છે વળી કહ્યું છે કે

કુંભીં શાકં સ્વયંયાતિ કન્વા વિક્રાયિણે ફલમ્

અર્થ—કન્યા વિક્રયનું ફલ એજ છે કે કન્યા વિક્રય કરનારા
 કુંભીપાક નામના નર્કમાં જાય છે માટે હે આર્ય બ્રાતાઓ સ્વધર્મના
 રક્ષણ અરથે અને તમારી પ્રજાના સુખના અર્થે તમે કન્યા વિક્રય ના કરો

કવાલી.

અરે આ દ્રવ્યના લોભે પીતાઓ પુત્રી વેચે છે
 પીતાઓ પુત્રી વેચે છે પીતાઓ પુત્રી વેચે છે
 બલે વિધવા થતી કન્યા બલે થતો હશે અન્ધા
 તથાપી લક્ષ્મી લવાને પીતાઓ પુત્રી વેચે છે

(૫)

બીચારી બાલકી નાની ન સમજે વાત વેવાની
 સદાનુ' બાગ્ય ખેવાને પીતાઓ પુત્રી વેચે છે
 સુકોમળ પુત્રી જે પ્યારી પત્ની છે વૃદ્ધ આગ્રી
 દુખી નીજ બાળ જોવાને પીતાઓ પૂત્રી વેચે છે
 ઉડયો જેમ અગ્નિને તણખો પતી મરતા બળ્યો મનખો
 કુટીને શીર રેવાને પીતાઓ પુત્રી વેચે છે
 મરે મુજ સ્વાર્થી મા બાપો પ્રથમ આવ્યો તો અધારો
 પુત્રીની માળ ખાવાને પીતાઓ પુત્રી વેચે છે
 અવમ નર જે હશે પુરો રદ્યો જે પાપમાં શુરો
 સકળ કુળ લાજ ખેવાને પીતાઓ પુત્રી વેચે છે
 કહે જોપાલજી પ્રીતે સમજાવે જગતની રીતે
 કરો કાંઈ ઇશની બાકે પીતાઓ પુત્રી વેચો ના

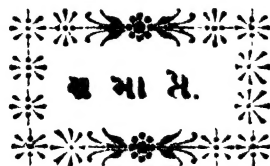
કન્યા રત્ન લક્ષ્મી રૂપ છે તેને સારે રથજે કન્યાદાન દઈ તેની
 આસિસ બેરાથી પીતાની લક્ષિમમાં વધારો થાય છે એથી ઉલટુ કન્યા
 વિક્રય કરી તેને કળેડાન' દુખમાં નાંખી તેની હાથ લેવાથી લક્ષિમને
 સદંતર નાશ થાય છે અહીં'સાને પરમ ધર્મ માનનારા આર્ય સુરવીરે
 તમારા હાથે એક નાનું સરખું જંતુ મરતાં તમારે રૂદ્ધ કંપે છે.
 તો આ તમારી વહાલી બાળાઓ કન્યા વિક્રયના પરીણામે કળેડાનુ'
 મહા દુખ ભોગવી રીઆઈને મરે છે તે તમો કેમ સાંખો છે માય
 કરતાં પણ ગરીબ અને વળી તે તમારીજ પુત્રી તેના ઉપર તમો ઝેરી
 જુરી ચલાવો છો એમ કહેવામાં કાંઈ વાંધો નથી કારણ કળેડાના
 દુખમાં સપડાયલી બાળા પોતાનું જીવન ભુજાવતા ચીતા અગ્નીમાં

(૬)

ગણતી હોય તેવું છે. પૌતાની જીવતી બાળાને ચીતામાં ધકેલી દેવાનું નીર્દય કામ હું આર્ય સજ્જનો તમોત ન હાજે, કન્યા વિક્રયનો વિષય એટલો બધો મહાન છે કે એ બાળકમાં જેટલું કહેવા માગીએ તેટલું ઓછું છે પરંતુ હાલ તો નિચેનો એક કવીતામાંજ સમાપ્ત કરું છું.

હરીગીત

કન્યા તણા હરી વિકતને નર કોઈ મુખીઓ ના થયો
નીજ બાળકીના કષ્ટ દેખી હાથને ધસતો રહ્યો
પાપી પીતા લઈ દ્રવ્ય દીકરી વૃદ્ધ શુ* વેવા કરે
યુવા અવસ્થે પહોંચતા પત્ની સ્વર્ગ વિષે સાંચરે
વૈધવ્ય દેખી દીકરી મા બાપ અંતરમાં બળે
પણ લગા વેળા અંધ થઈ મહા પાપને રસ્તે પળે
જે ગાય કરતા મરીખ છે પુત્રી તમારી રાંકરે
જ્ઞાને રીબાવી મારતા શુ* પડ્યો તેનો નાંકરે
કન્યા તણા લઈ હાય આખર હાલ તમ જુરા થશે
વિક્રય કરેલું દ્રવ્ય જતાં ગઈની લક્ષ્મી જશે
મહા પાપ જેવું પાપ આ તમ પુત્રી પૈસો ના પચે
ગેરવ થકી પણ અધીક નફે દુષ્ટ નર તે સાંચરે
ગિનવી કહે છે આર્ય બંધુ દાશ તમ ગોપાલજી
કન્યાનું વિક્રય ના કરો એ દીન તમારી બાળજી

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાઈટ-સંગ્રહ

૪૭૭૦.

